

Suriye'deki İnan Projesinin Milisleri (3): Gelecek ve Bölgesel Etki Analitik Belge Özeti

İnan, Suriye'deki Arap Baharı devrimlerinin geri tepmesi ile yüzleşmeye ve Suriye devrimini ilk günlerden itibaren bastırmaya, müttefikleri olan "Esad rejimini" ve kaos durumuna yapılan yatırımı korumaya ve halk hareketini, Suriye'deki etkisini daha da pekiştirmek için bir argüman olarak kullanmaya hazırlandı. Olayların seyriyle barışçıl hareketten silahlı harekete geçti ve askeri varlığını haklı çıkardı. Daha sonra "terör örgütleri" ile mücadele bahanesini kullanarak bu varlığını meşrulaştırdı.

Son sekiz yılda İnan, özellikle Akdeniz'den Afganistan'a uzanan geniş bir lider, savaşçı, kaynak ve silah ağına sahip olmasıyla kendisini bölgenin siyasi dengeleri üzerinde otoritesi ve etkisi olan bölgesel bir güç haline getiren birçok stratejik kazanım elde etti. Bu durum zayıflama veya hedef olma olasılığını düşürdüğü gibi komşu ülkeler üzerine daha fazla avantaj ve etki elde ettiği ittifaklar ve siyasi pazarlıklar yapmasına yardımcı oldu.

Bu makalenin ilk bölümü, bu milislerin varlığının ve farklı ülkelerden çok sayıda savaşçının en önemli aktörler ve en çok etkilenen Suriyeliler üzerinde, olumlu ya da olumsuz etkilerini araştırmaya ayrıldı. Bu milisler, Esad rejiminin karadaki savaşlarına destek oldular. Ancak karar alma çevrelerini yendiği gibi rejimdeki askeri ve güvenlik saflarının uyumunu bozdu ve bazen Esad rejimine hizmet eden bir kaos durumu yaydı.

Öte yandan, bu milislerin varlığı Suriye'nin askeri, siyasi ve ekonomik istikrarını etkileyen bir faktör olduğu için siviller arasında öfkeye neden olan sosyal etki ve güvenlik uygulamalarının yanı sıra Esad yanlısı odakları etkiledi. Milislerin, Esad'a karşı olan taraflar üzerinde, zorla yerinden etmelerini onaylamadaki kilit rolleriyle ayrıca onları hedef alan çok sayıda ihlal, katliam ve bir savaş suçu aracı işlevi görmeleriyle de büyük etkisi oldu.

İkinci bölümünde, bu milislerin varlığının İnan, Rusya, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri gibi Suriye meselesiyle ilgili ülkeler üzerindeki etkisini araştırmaya çalıştık. İnan, masraflarına rağmen, özellikle Suriye'deki savaş deneyimi, sınır ötesi çatışmalara öncülük etme yeteneğinin güçlendirilmesine katkıda bulunması ve

Suriye meselesinde daha büyük bir siyasi rol oluşturması ve haritaların yeniden çizilmesine olanak sağlaması, ayrıca bölgedeki ittifakların Şii hilalindeki ekonomik, politik ve sosyal etkilerini güçlendirmesi gibi sebeplerden dolayı sahaya savaşçıları sürmekten en çok kazançlı çıkan ülke oldu.

İran milislerinin varlığının Rusya de üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri oldu. Çünkü bu milislerin varlığını bir pazarlık çipi olarak kullanıp hem Amerika hem de İsrail ile anlaşmalar yapmasını sağladı. Bununla birlikte, Suriye'deki Rus-İran çıkarlarını dengeleme açısından veya İran'ın varlığını kontrol altına alma ve İran ile İsrail arasında askeri bir gerilim olasılığını artırmaya engel oldu.

Amerika içinse, İran'ın ve askeri milislerinin Suriye'deki deneyimi, İran'ı ekonomik ve askeri olarak yıpratmanın en başarılı yoluydu. Ayrıca Amerika'nın İran'a şantaj yapmasını ve diğer siyasi dosyalarda kazanç elde etmesi için baskı yapmasını sağladı. Ancak İran'ın bölgedeki Amerikan çıkarlarına yönelik tehdidinin derecesini de artırdı ve bu da onu bu tehlike ve tehdidi azaltmak için baskı ve yaptırımları artırmaya itti.

Türkiye'ye gelince, Suriye'deki İran projesinin milisleri, Türkiye'nin nüfuzunu ve Suriye muhalefet gruplarıyla ilişkisini, sahada veya siyasi olarak kazanımlar elde etmek için yatırım yapmasına izin veren bir baskı aracına dönüştü. Bu milisler aynı zamanda Türkiye'nin bölgedeki etkisini azaltan ve askeri çıkarlarını hedef alan bir araca dönüştü.

Bu milislerin etkisi sadece Suriye meselesiyle ilgilenen ülkelerle sınırlı kalmayıp komşu ülkeleri tehdit etmeye kadar uzadı. Milislerin ve onların askeri üslerinin Güney Suriye'deki varlığı, Kuzey Ürdün bölgelerinin güvenliğinden en çok endişelenen İsrail ile sürekli çatışmalara neden oldu. Bölgedeki bu milislerin yasadışı faaliyetlerinin bıraktığı güvenlik tehdidi düzeyini artmasının yanı sıra bombalanma veya yeni göç dalgaları olasılığını arttırdı.

İsrail'e gelince; bu milislerin varlığı, özellikle de askeri üslerin, silah fabrikalarının kurulması ve hassas noktalara yerleştirilmesi İsrail'in güvenlik ile ilgili endişelerini artırdı. İran askeri kolunun Suriye'ye yerleşmesini önlemek ve Hizbullah

deneyiminin Suriye’de tekrarlanmasını engellemek için Rusya’ya İran ve milislerini güney sınırlarından çıkarması için baskı yaptı.

Irak’la ilgili olarak, Haşdi Şabi milislerinin Suriye’ye katılımı Irak arenasında daha fazla askeri, siyasi, ekonomik ve hatta sosyal etki yarattı. Geri kalan oluşumlarda daha baskıcı hale geldi, Irak kararının ayrıntılarını daha fazla kontrol edebildi ve İran menfaatlerine daha bağımlı oldu. Bu durum, Hizbullah’ın Suriye’deki deneyimi, Lübnan partilerinin geri kalanına olan saldırısını artırdığı ve yerel milislerden Lübnan ulusal kararını İran lehine savunan bölgesel uzantılara sahip bir milislere dönüştüğünden dolayı Lübnan için de geçerlidir.

Öte yandan, Suriye’de İran’a bağlı bu sayıda savaşçının varlığı bölge ülkeleri, özellikle Körfez ülkeleri üzerinde de etkileri oldu. Sınır ötesi bu güçler, İran’ın iç çatışmalar üretebileceği veya hassas kurumları hedefleyebileceği ve dolaylı olarak bazı ülkelere diğer siyasi dosyalarda şantaj yapmak için de yatırım yapabileceği için bölgenin güvenliği üzerinde bir tehdit haline dönüştü.

İranlı proje milisleri ve DAEŞ gibi bazı aşırılık yanlısı gruplar arasındaki ilişki hakkında; makale iki tarafın etkisini karşılaştırmaya, karşılıklı ilişkilerini, aralarındaki benzerlikleri ve riskli yönlerini incelemeye ve daha fazla kazanç elde etmek için birbirlerinden faydalanma olasılıklarını araştırmaya çalıştı.

Makale, bir dizi genel ve olası özel sınır senaryo sunarak Suriye’deki bu milislerin geleceğini çizmeye çalıştı, öyle ki bu senaryoların ortaya çıkması, mevcut uluslararası ve bölgesel dengelerle yakından ilişkili olduğundan bunların değişimi yeni senaryoların ortaya çıkması için fırsatlar yaratabilir.

Bu senaryolar; siyasi bir çözüm biçiminin uluslararası vizyonu ile tutarlı olan ve bu milislerin tamamen çıkışına odaklanan "örnek" senaryo, ve “Haşdi Şabi” deneyiminin yeniden üretilmesine ve Irak’taki Haşdi topluluğu ile bu milislerin Suriye’deki uygulamaları arasındaki benzer özelliklere odaklanan en olası senaryodan oluşuyor. Bir diğer senaryo da, mevcut durumun daha uzun bir süre devam etmesi olasılığına ve milislerin iç istikrarsızlık için veya vekalet askeri savaşları için bir araca dönüşme ihtimaline, önceki senaryoların uygulanma şansını

artıran faktörlerin veya hem şu an hemen, hem de uzun vadede karşılaşılabileceği engelleri ve etkileri gözden geçirerek odaklanıyor.

Son bölümünde makale, politikacılar, aktivistler ya da genel halktan farklı siyasi yönelimlere sahip Suriyelilere yönelik, önceki deneyimlerden faydalanabileceği ve Suriye'deki bu milislerin varlığının yansımalarını arttıracak ve milislerin Suriye toplumuna istikrar ve nüfuz etme sürecini kolaylaştırabilecek tekrarlanan hatalardan kaçınabilmek için bir dizi öneri ile sona eriyor.